

JAARRAPPORT 2026

GEEN HALVE INCLUSIE IN SCHOLEN VOOR IEDEREEN

ouders voor
inclusie!

INLEIDING

De pioniersscholen zijn uit de startblokken en daarmee wordt in Vlaanderen op grotere schaal een concrete stap gezet richting inclusief onderwijs. Een stap die lang op zich liet wachten. Al in 2009 ratificeerde België het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. Daarmee engageerde ons land zich om werk te maken van inclusief onderwijs. Vandaag, 17 jaar later, lijkt die beweging eindelijk echt op gang te komen.

Eén onderwijssysteem waarin elk kind erbij hoort. Waarin kinderen samen leren en leven. Waarin ondersteuning niet bepaalt **waar** een kind naar school kan, maar mogelijk maakt dat elk kind kan participeren in een school in de buurt. Inclusief onderwijs begint niet vandaag. Ouders maken al jarenlang mee het pad vrij. Samen met scholen en onderwijspartners zoeken zij telkens opnieuw naar manieren om een inclusief onderwijstraject mogelijk te maken. Met de pioniersscholen willen we een belangrijke verschuiving zien: van *“Hoe kunnen we onderwijs mogelijk maken voor dit kind?”* naar *“Hoe organiseren we onze school zo dat onze deur openstaat voor elk kind, vandaag en in de toekomst?”*

Pioniersscholen krijgen de kans om te tonen hoe scholen voor iedereen er in de praktijk kunnen uitzien. Niet als uitzonderlijke voorbeelden, maar als voorlopers van een bredere beweging. De uitdaging is om wat daar geleerd wordt te vertalen naar het hele onderwijssysteem, zodat inclusie steeds minder afhankelijk wordt van de school die een kind toevallig kiest, de ondersteuning die beschikbaar is of de volharding van ouders.

De ambitie reikt dan ook verder dan de pioniersscholen zelf: **jaar na jaar de beweging verbreden, zodat een school voor iedereen niet langer de uitzondering is, maar de norm. Tegen 2040 moet inclusief onderwijs de realiteit zijn voor elk kind.**

Het is het momentum om de stap te zetten naar een volledig inclusief onderwijssysteem. Die stap vraagt dat we verder gaan dan halve oplossingen. Want halve inclusie betekent ook een gedeeltelijke toegang tot onderwijs: wie niet volwaardig kan deelnemen aan het schoolleven en aan het leren, kan zijn recht op onderwijs niet ten volle realiseren.

Daarom moeten we verder kijken dan de vraag of een leerling formeel toegang heeft tot een school of ondersteuning krijgt. **Inclusie wordt pas werkelijkheid wanneer leerlingen volwaardig kunnen deelnemen, leren en erbij horen.**

Dat betekent kritisch kijken naar situaties waarin leerlingen:

- wel in de klas zitten, maar niet aan alles deelnemen;
- wel recht hebben op onderwijs, maar minder onderwijstijd krijgen;
- wel ondersteuning krijgen, maar daardoor apart worden gezet;
- wel ingeschreven zijn, maar niet altijd welkom zijn;
- wel inclusief onderwijs krijgen op papier, maar niet in de praktijk;
- wel individueel aanpassingen krijgen, maar de school zelf die niet verandert.

Wat halve inclusie en halve rechten in de praktijk betekenen, wordt pas echt zichtbaar in het dagelijkse schoolleven van leerlingen en hun ouders. Het gaat vaak niet om een expliciete weigering van inclusie, maar om grenzen en voorwaarden die maken dat een leerling **wel aanwezig is, maar niet volwaardig kan deelnemen.**

De ervaringen van ouders en leerlingen in dit rapport houden daarom ook een belangrijke boodschap in voor de (pioniers)scholen. Ze maken zichtbaar waar goede intenties toch kunnen leiden tot onvolledige participatie en waar rechten in de dagelijkse praktijk onder druk komen te staan.

Wie wil pionieren in inclusief onderwijs, moet dus niet alleen de deur openen, maar ook kritisch blijven kijken naar wat er gebeurt eens een leerling binnen is. De volgende situaties maken zichtbaar waar vandaag nog halve inclusie ontstaat en waar pioniersscholen het verschil kunnen maken.

HALVE INCLUSIE,
HALVE RECHTEN

INHOUD

Wel een inclusieve keuze, maar niet zonder je telkens te moeten verantwoorden.....5

Wel afgesproken, maar opnieuw onder druk bij elke verandering___7

Wel online verbonden, maar zonder ouders geen Bednet.....9

Wel inclusie nastreven op alle levensdomeinen, maar in elke setting dezelfde drempels.....11

Inclusie is meer dan de deur openen: van goede intenties naar volle rechten.....14

MEER WETEN?

Een aantal van de verhalen van ouders, waarop dit rapport is gebaseerd, zijn afkomstig uit de thesis van Ashley Van Broeck: *Tussen thuis en klas: kwalitatieve studie naar ouderrollen en -ervaringen in Bednettrajecten*.

WEL EEN INCLUSIEVE KEUZE, MAAR NIET ZONDER JE TELKENS TE MOETEN VERANTWOORDEN

“MAAK VAN INCLUSIE GEEN KEUZE DIE WE TELKENS OPNIEUW MOETEN VERDEDIGEN”

Ouders maken keuzes voor het onderwijs en de toekomst van hun kind. Maar niet elke keuze wordt even vanzelfsprekend ontvangen. Ouders die kiezen voor inclusie ervaren vandaag nog te vaak dat zij die keuze moeten **uitleggen, verdedigen en opnieuw verantwoorden**.

Dat begint soms al vroeg. Tijdens de zwangerschap, kort na de geboorte of bij de eerste stappen richting kinderopvang en onderwijs krijgen ouders heel wat informatie en advies. Daarbij worden bepaalde trajecten sneller als vanzelfsprekend naar voren geschoven, terwijl ouders die kiezen voor inclusie vaker vragen krijgen over de haalbaarheid van hun keuze.

Een inclusief onderwijssysteem vraagt net het omgekeerde: niet ouders die telkens moeten bewijzen dat inclusie mogelijk is, maar scholen en onderwijsprofessionals die samen onderzoeken wat nodig is om inclusie mogelijk te maken.

“Toen ik vertelde dat we naar een reguliere school zouden gaan, zei de arts: dat is allemaal goed en wel, maar je moet er niet te veel van verwachten. Je moet vooral opletten dat hij niet de dupe van de klas wordt.”

OUDER

Ouders krijgen dus telkens de boodschap dat ze toch beter een andere weg kiezen. Zelfs wanneer het goed loopt, lijkt er weinig ruimte om erop te vertrouwen dat dit zo zal blijven. Een keuze voor een inclusief traject lijkt volgens de buitenwereld gedoemd te mislukken. Ouders moeten dus telkens opboksen of draagvlak zoeken.

“De logopedie gaat goed vooruit maar je moet niet te veel verwachten van wiskunde, zei onze arts. Die kinderen gaan toch niet kunnen rekenen. En dan denk ik bij mezelf, geef hem een pakje koekjes en hij gaat snel kunnen rekenen. Ondertussen zit hij in de derde kleuterklas en kan hij tot twintig tellen.”

OUDER

De discussie gaat verder; ook door onderwijsprofessionals krijgen ouders soms herhaaldelijk de boodschap dat deze plek niet de beste is voor hun kind. Ze moeten telkens opnieuw verantwoording afleggen.

“Ik zei dat ik zou breken als ze me nog één keer zouden zeggen dat ik moest nadenken over het buitengewoon onderwijs. Eerste kleuter: zou je niet naar het buitengewoon onderwijs gaan? Tweede kleuter: zou je niet naar het buitengewoon onderwijs gaan? Ze bleven het maar vragen. Ook de zorgjuf kwam het mij nog eens zeggen, op de speelplaats, uit het niets. En dan ben ik ook echt gebarsten.”

OUDER

Ouders moeten dus telkens gewapend zijn om een antwoord te bieden aan professionals. Artsen, CLB-medewerkers, leerkrachten, maar evenzeer een buur of een familielid; iedereen heeft een mening klaar over ons onderwijs en de keuzes die ouders maken. Als de plaats van onderwijs telkens het onderwerp is van debat, is er weinig ruimte om het te hebben over wat er echt toe doet; samen werken naar kwaliteitsvol onderwijs, ondersteuningsnoden, talenten en aanpassingen in kaart brengen, bespreekbaar maken, oplossingen uitproberen en bijsturen. Het debat loopt vast en we **blijven steken op een half uitgedacht traject**. Halve inclusie waarbij een ouder een keuze mag maken, maar niet zonder er telkens op gewezen te worden dat de andere keuze beter is. Waarbij een leerling wel les kan volgen, maar er onvoldoende wordt toegewerkt naar een langetermijnplan.

“Het was pas in de derde kleuterklas, toen ik vroeg om een overleg om de overgang naar het eerste leerjaar voor te bereiden. En dan zag ik de directies het hele overleg lang zwijgen. En hoe verder in het overleg, hoe meer de paniek toenam. De directeur vroeg: ‘Ben jij wel degelijk vastberaden om hem op onze school te laten?’ ‘Oei’, zei de tweede directeur: ‘Als het zo zit, moeten we nog overleggen, want wij weten helemaal niet hoe dat zit.’”

OUDER

Inclusie kan echter geen traject van dag tot dag zijn. Het vraagt een duurzaam perspectief waarin niet telkens opnieuw de vraag wordt gesteld óf inclusie mogelijk is, maar wat nodig is om inclusie blijvend mogelijk te maken.

WEL AFGESPROKEN MAAR OPNIEUW ONDER DRUK BIJ ELKE VERANDERING

“ZORG ERVOOR DAT INCLUSIE NIET PERSOONSAFHANKELIJK IS OF VERDWIJNT VAN ZODRA DE CONTEXT VERANDERT”

Als ouders er wel in slagen samen met de school en alle partners tot goede gedeelde afspraken en een bijbehorend plan met redelijke aanpassingen komen, is het ook niet vaststaand dat deze steeds blijven gelden. Verandering kan op zich een goede zaak zijn, kinderen evolueren en geregeld samen stilstaan en bijsturen is nodig. Maar als elke verandering naar een nieuw schooljaar, een nieuwe leerkracht, een nieuw lesuur ook betekent dat alle verworven rechten terug onder druk komen te staan, is het voortbouwen aan een traject moeilijk.

“We kregen het al te horen op het eerste overleg. Nu is het instapklasje nog wel klein, maar na elk instapmoment komen er kindjes bij. Of ze dan nog de zorgen kunnen bieden die mijn dochtertje nodig heeft, kunnen ze niet garanderen. Of ze volledige dagen kan blijven gaan, ook niet. En dat alles omdat ze nog niet goed is in samenspel, omdat ze de structuur nog niet helemaal begrijpt. Maar is dat niet normaal, na een paar weken school?”

OUDER

Het slagen van een inclusief traject hangt nog steeds af van de goede intenties van één of een aantal personen, en wordt vaak niet gedragen door het team. **Die intenties van een enkeling mogen nog zo goed zijn, toch is er geen continuïteit voor leerlingen en hun ouders.** Zo lijkt een inclusief traject soms op het dansen van een salsa: één stap vooruit, één achteruit. We blijven hangen in halve inclusie, waarbij ouders zich tevreden moeten stellen met een aantal leerkrachten die begrijpen waarover het gaat, en zich bij andere vakken, of in andere jaren, moeten neerleggen en de situatie uitzitten.

Niet alleen nieuwe mensen, maar ook nieuwe situaties kunnen gemaakte afspraken onder druk zetten. Een schoolreis, uitstap of toetsen en examens kunnen ervoor zorgen dat heldere verwachtingen, aanpassingen, maatregelen en ondersteuning alsnog wegvallen. Een ouder, wiens zoon een individueel aangepast curriculum (IAC) volgt, brieft ons hoe ze al het hele jaar proactief rond de tafel zitten met de school om gedeelde afspraken te maken. Bij de examens in juni krijgen ze echter een onverwachte communicatie:

“Dan krijgen we de dag voor het examen de melding dat er geen lokaal werd vrijgehouden om zijn examen af te leggen. Of hij dat niet thuis wil maken en het dan digitaal wil doorsturen. Hij mag maar een aantal uur per week naar school, en nu dit?”

OUDER

Het gaat hier niet om het lokaal op zich, wel om het idee dat je ertoe doet, ook als je examens op maat worden gemaakt. Het gaat om het gevoel dat je erbij hoort als leerling, ook om samen met je klasgenoten te kunnen ventileren over die zenuwslopende examenperiode, elkaar een hart onder de riem te steken, en samen het onderwijspad te bewandelen.

Inclusie kan geen traject zijn van afspraken die telkens opnieuw bevochten moeten worden. Het vraagt continuïteit: afspraken die flexibel zijn en meegroeien met een leerling, maar niet bij elke verandering opnieuw ter discussie worden gesteld.

WEL ONLINE VERBONDEN MAAR ZONDER OUDERS GEEN BEDNET

“MAAK ONDERSTEUNING NIET AFHANKELIJK VAN WAT WE ALS OUDERS ZELF KUNNEN DRAGEN”

Ook wie door psychische kwetsbaarheid, langdurige ziekte of andere omstandigheden gebruik moet maken van synchroon internetonderwijs (bv. Bednet), botst vaak op de grenzen van halve inclusie. Bednet is een belangrijke brug naar het onderwijs. Dankzij een sterke, snelle en gebruiksvriendelijke dienstverlening kunnen leerlingen verbonden blijven met hun klas, hun leerkrachten en het leerproces. Zo helpt Bednet mee voorkomen dat onderwijs stilvalt wanneer fysiek aanwezig zijn op school niet mogelijk is.

Voor sommige gezinnen is het zelfs veel meer dan dat. Bednet waarborgt het recht op onderwijs op de minst evidente momenten:

“Dus voor ons is Bednet echt... Ja, ik krijg er altijd kippenvel van. Ik denk dat die mensen soms niet beseffen wat ze voor ons betekenen. Want zonder Bednet stopt het hé.”

— OUDER —

Die waarde mogen we niet onderschatten. Bednet kan een kind een belangrijke verbinding met school bieden op een moment waarop fysiek aanwezig zijn niet lukt. **Die flexibiliteit is essentieel:** voor sommige leerlingen is Bednet een tijdelijke brug, voor anderen is een langduriger of wisselend traject nodig.

“Bij mentale problemen staat daar geen kalender op. [...] Je kan daar geen termijn opzetten.”

— OUDER —

Maar online verbonden zijn, betekent nog niet dat een leerling volwaardig kan participeren. De vraag is daarom niet alleen **hoelang Bednet wordt ingezet**, maar vooral **hoe de school gedurende die periode verantwoordelijkheid blijft opnemen voor het onderwijs én de verbinding met de leerling**. Wie neemt initiatief? Wie bewaakt de onderwijsvoortgang? Wie stimuleert sociale contacten? Wie zorgt dat de leerling kan deelnemen aan opdrachten, toetsen en andere activiteiten? En wie stemt af wanneer de situatie verandert? Ouders blijken daarin vaak een onmisbare schakel. Ze helpen Bednet thuis organiseren, lossen problemen op, volgen mee op, stemmen af met school en zoeken uit welke ondersteuning mogelijk is.

“Ik vind dat je als ouder zelf je weg moet zoeken in al dat kluwen. [...] Het is te veel en te versnipperd. Als ouder moet je zelf uitzoeken waar je terecht kunt.”

— OUDER —

Dat heeft een belangrijke keerzijde. Bednet mag voor gezinnen financieel laagdrempelig zijn, maar de kost in tijd, energie en organisatie kan groot zijn. Een ouder vertelt:

“Ik heb heel lang ’s avonds gewerkt, zodat ik overdag met hem kon Bednetten. Maar uiteindelijk was dat fysiek gewoon niet meer haalbaar.”

OUDER

Dit voorbeeld laat zien hoe we ongelijkheid creëren tussen gezinnen. Niet alle ouders beschikken over dezelfde tijd, kennis, financiële ruimte, taalvaardigheid of toegang tot netwerken om telkens opnieuw hun weg te zoeken en op te komen voor wat hun kind nodig heeft. Inclusie dreigt zo sterker afhankelijk te worden van wat ouders kunnen dragen dan van wat een leerling nodig heeft.

Internetonderwijs is een manier om te kunnen blijven participeren, ook op momenten waarop het niet vanzelfsprekend is. Ouders mogen daarin betrokken partners zijn, maar mogen nooit een voorwaarde worden om het recht op onderwijs van hun kind te realiseren. Bednet kan technisch de verbinding mogelijk maken; de verantwoordelijkheid om die verbinding pedagogisch, sociaal en organisatorisch betekenisvol te maken, blijft een gedeelde verantwoordelijkheid, met een actieve rol voor de school.

WEL

INCLUSIE NASTREVEN OP ALLE LEVENSDOMEINEN

MAAR

IN ELKE SETTING DEZELFDE DREMPELS

“DOORBREEK DREMPELS, IN PLAATS VAN ZE DOOR TE SCHUIVEN NAAR EEN VOLGENDE CONTEXT”

De beweging naar scholen voor iedereen staat niet alleen. Onderwijs is een mini-samenleving: de plek waar kinderen en jongeren leren wie erbij hoort, wie kan deelnemen en hoe we omgaan met verschil. Wie bouwt aan inclusief onderwijs, bouwt daarom tegelijk aan een inclusieve samenleving. Inclusie begint niet pas aan de schoolpoort. Kinderen en jongeren willen ook spelen, op kamp gaan, sporten, naar de kinderopvang gaan en later studeren en werken. Op al die plekken willen ze niet alleen aanwezig zijn, maar volwaardig kunnen deelnemen.

Toch **herkennen ouders in verschillende levensdomeinen dezelfde mechanismen**. Een plek is er wel, maar deelname wordt beperkt. Ondersteuning is mogelijk, maar alleen als ouders ze zelf organiseren. Een aanpassing kan, maar vraagt telkens opnieuw uitleg en overleg. Of de toegang blijft afhankelijk van de vraag of een organisatie voldoende mensen, tijd of vertrouwen heeft.

- Wel aansluiten bij de sportclub, maar niet deelnemen aan wedstrijden.
- Wel naar de buitenschoolse opvang, maar niet tijdens uitstappen.
- Wel de paarden mogen verzorgen, maar niet de kans krijgen om ruiter te worden.
- Wel naar de muziekschool, maar alleen als iemand extra begeleiding kan voorzien.
- Wel aan de afwas, maar niet in de zaal.
- ...

WEL NAAR DE KINDEROPVANG, MAAR NIET VOLTIJDS

Al in de kinderopvang ervaren ouders dat hun kind ‘welkom’ is, maar toch liever niet elke dag. Een uitdaging vormt niet de aanleiding om samen te zoeken naar een oplossing, maar leidt ertoe dat de opvang wordt afgebouwd of soms zelfs stopgezet.

“Volledige dagen werden al snel afgebouwd tot halve dagen, omdat het eetmoment moeilijk verliep. Het zet ons als gezin onder druk. Ik moest minder gaan werken, ons inkomen daalde, de stress nam toe. Het lijkt alsof onze onthaalouder niet begreep wat voor impact dit had op ons leven.”

OUDER

WEL NAAR DE JEUGDBEWEGING, MAAR NIET MEE OP KAMP

Ouders ervaren dat hun kind kan deel uitmaken van de groep, vriendjes hebben en deelnemen aan activiteiten, maar zodra de context complexer wordt, kan de deur toch dichtgaan.

“Vorig jaar werd hij naar huis gestuurd van kamp. Zonder dat we daar nog over in gesprek konden gaan. Zonder dat hij goed afscheid kon nemen van zijn vriendjes. [...] Daar kwam de jeugdbeweging tot de conclusie dat hij de volgende keer ook niet meer mee mag. Hij wordt bij voorbaat al aan de kant geschoven. Hoe kunnen we uitleggen dat kinderen kansen verdienen en mogen groeien, als de deur onverbiddelijk wordt dichtgegooid?”

OUDER

WEL NAAR DE SPORTCLUB, MAAR JIJ MOET HELPENDE HANDEN ZOEKEN

En ook in de sportclub blijkt dit niet vanzelfsprekend. Een sportclub kan een kind graag verwelkomen, maar wanneer de organisatie niet over voldoende helpende handen beschikt, verschuift de oplossing opnieuw naar het gezin.

“We beseffen dat de sportclub niet voldoende vrijwilligers heeft, maar omdat ze schrik hebben dat hij zou kunnen weglopen, moeten we steeds op zoek naar iemand die een oogje in het zeil houdt. Dat lukt ons niet altijd, dus houden we hem nu thuis van de voetbal. Het is zo jammer hé, want hij kijkt daar altijd zo naar uit.”

OUDER

WEL INCLUSIEVE ARBEID, MAAR GEEN GEPASTE ONDERSTEUNING

Ook op de arbeidsmarkt zien we dat deelname niet vanzelf volgt uit toegang. Ondersteuning kan nochtans net het verschil maken tussen niet functioneren en wel kunnen tonen wat iemand in zijn mars heeft. Zonder deze ondersteuning is een kans niet noodzakelijk een volwaardige kans.

“Bij de opstart zou iemand haar komen ondersteunen, om taken aan te leren, om nieuwe handelingen tot gewoonte te maken, om met de werkgever in gesprek te gaan over taken die passen bij haar talenten. We zagen zelden iemand. De werkgever besloot haar proefperiode niet te verlengen. De ondersteuning die nodig was, heeft ze nooit gekregen. Zo kon ze niet tonen wat ze allemaal in haar mars had. Het voelt als een oneerlijke kans.”

OUDER

WEL AANPASSINGEN MAAR ZONDER ONDERSTEUNING OM ZE WAAR TE MAKEN

In het hoger onderwijs verschuift de verantwoordelijkheid dan weer naar de jongere zelf. Redelijke aanpassingen kunnen bestaan, maar de jongere moet ze telkens zelf expliciteren en bewaken.

“Tot nu toe was hij nooit betrokken bij overleg. Hij vindt het niet leuk om mee rond de gesprekstafel te zitten, samen met volwassenen die over hem spreken. In het hoger onderwijs moet hij dat plots allemaal zelf doen. Hij moet zelf een afspraak maken bij de trajectbegeleider. Als ouder kan ik hem niet ondersteunen in het formuleren van zijn noden. Hij moet ook de afspraken en aanpassingen allemaal zelf communiceren met de lectoren. Terwijl net dat zijn ondersteuningsnood is.”

OUDER

Vijf situaties, vijf verschillende contexten. En toch klinkt dezelfde onderliggende boodschap: je mag erbij zijn, maar onder voorwaarden. Je mag deelnemen, zolang iemand de extra ondersteuning vindt. Je mag komen, zolang de organisatie het aankan. Je mag studeren, zolang je zelf je noden kunt uitleggen. Je mag werken, zolang de ondersteuning beschikbaar is. Je mag mee op kamp, zolang de begeleiding geen extra moeilijkheden oplevert.

In alle domeinen zien we halve inclusie terugkeren. Niet in het ontbreken van goede intenties, maar in het verschil tussen **welkom zijn en daadwerkelijk kunnen deelnemen**. Terwijl inclusie pas volledig wordt wanneer de verantwoordelijkheid niet telkens bij het kind, de jongere of de ouders terechtkomt om de puzzelstukken zelf te leggen. Dit kan alleen wanneer organisaties en systemen niet alleen de deur openzetten, maar ook mee nadenken over wat nodig is om iedereen ook te laten deelnemen.

INCLUSIE IS MEER DAN DE DEUR OPENEN: VAN GOEDE INTENTIES NAAR VOLLE RECHTEN

De ervaringen van ouders laten zien dat halve inclusie zelden begint met een duidelijke weigering. Vaker begint ze met een kleine beperking. Een halve dag school. Een aanpassing die opnieuw ter discussie staat. Niet mee op kamp. Zelf op zoek moeten naar ondersteuning. Los van elkaar lijken het misschien kleine ingrepen, maar samen vertellen ze een groter verhaal: erbij mogen zijn is nog niet hetzelfde als volwaardig kunnen deelnemen.

Daarmee raken we aan de kern van inclusie. **Een recht dat afhankelijk is** van beschikbare ondersteuning, van de bereidheid van een team, van de inzet van ouders of van de vraag of iemand het aandurft om een oplossing te zoeken, **is geen vanzelfsprekend recht**. Zolang voor elk kind opnieuw moet worden onderhandeld over wat mogelijk is, blijft inclusie kwetsbaar.

Dat **betekent niet dat mensen niet willen**. Integendeel. In de verhalen staan veel mensen die zoeken, proberen en het beste willen doen. **Maar goede intenties kunnen een systeem niet alleen dragen**.

De uitdaging ligt daarom niet alleen in het vinden van de juiste oplossing voor dit kind. De echte uitdaging is om onze scholen en andere maatschappelijke systemen zo te veranderen dat deelname voor iedereen mogelijk wordt.

Daarin staan we vandaag op een belangrijk kantelpunt. De pioniersscholen zijn gestart. Zij krijgen de kans om te tonen hoe een school voor iedereen eruit kan zien. Wat vandaag pionierswerk is, moet morgen alledaagse praktijk worden.

Daarom moeten we erover waken dat we onderweg niet opnieuw genoeg nemen met halve inclusie. Niet met aanwezig zijn zonder volwaardig deel te nemen. Niet met ondersteuning die tegelijk afzondert. Niet met rechten die alleen bestaan zolang iemand bereid is ze te verdedigen. Niet met een systeem waarin sommige kinderen eerst moeten bewijzen dat ze het aankunnen.

Onze ambitie voor 2040 moet groter zijn.

We willen één onderwijssysteem waarin elk kind volwaardig recht heeft op onderwijs, ondersteuning, deelname en erbij horen. De pioniersscholen kunnen vandaag de eerste stenen leggen. Aan ons allemaal om ervoor te zorgen dat daaruit geen parallel pad ontstaat, maar een nieuwe hoofdweg.

In 2040 willen we niet terugkijken en vaststellen dat we de deur wat verder hebben opengezet. We willen kunnen zeggen dat iedereen erdoor kan. Volledig. Zonder voorwaarden. Met volle rechten.

Pionieren betekent niet alleen de deur openen, maar ook zorgen dat iedereen er volledig door kan. Geen halve inclusie. Geen halve rechten.